Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur

Onze referentie
7667667

bijlage

Bijlage nummer	2
Horend bij	Onderzoeksopzet Periodieke rapportage Veiligheid en Lokaal Bestuur (2020-2026)
Datum	11 september 2026
Onze referentie	7267143

Thema Veiligheid en Lokaal Bestuur
Dit thema richt zich op het vergroten van veiligheid in gemeenten en draagt hiermee bij aan de overkoepelende JenV doelstelling 'Een veiliger samenleving door een doelmatige en effectieve rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding en door de versterking van de bestuurlijke aanpak van criminaliteit door de decentrale overheden'. Het maatschappelijk doel is dat inwoners en ondernemers zich veiliger voelen en dat criminaliteit en overlast afnemen.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid zet zich in voor het ontwikkelen van visie, beleid en samenwerkingsvormen op het terrein van de bestuurlijke aanpak van onveiligheid en criminaliteit. JenV vervult een stimulerende en sturende rol op het terrein van veiligheid en lokaal bestuur. JenV zorgt voor de (wettelijke) toerusting van de burgemeester ten aanzien van de openbare-ordetaak en voor het ondersteunen van publieke en private partners bij het tegengaan van criminaliteit. Binnen het thema Veiligheid en lokaal bestuur worden inspanningen verricht op de volgende vijf subthema's: Veilig Ondernemen, Coffeeshopbeleid, Sekswerk en gemeentelijke aanpak mensenhandel, Burgemeestersbevoegdheden, Lokale veiligheid(sgevoelens) en overlast in (semi)publieke ruimte.

Dit doen we met financiering, beleid en wetgeving, agendering, kennis, onderzoek, gedragsbeïnvloeding en het verstevigen en bestendigen van het bestuurlijke netwerk. We doen dit nadrukkelijk niet alleen, maar in nauwe samenwerking met gemeenten, VNG, het CCV, PVO's, de RIEC's, politie, brancheorganisaties en individuele particuliere partners, zoals ondernemers en overige maatschappelijke organisaties.

Het ministerie voorziet binnen het thema veiligheid en lokaal bestuur onder andere ook in een infrastructuur tussen lokaal bestuur, ondernemers en het ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit zijn de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIECs), het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC), de regionale Platforms Veilig Ondernemen (PVO) en het landelijke Platform Veilig Ondernemen (PVO-NL), accounthouders, en diverse overleggremia met gemeenten (G4, G40 en M50). Daarnaast voert JenV het secretariaat van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC) en het Strategisch Beraad Veiligheid (SBV). Ook financiert JenV het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Via deze instrumenten en netwerken faciliteren we de lokale en

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
4 juni 2026

Onze referentie
7667667

regionale uitvoering, stimuleren we kennisdeling en professionalisering, en borgen we de samenhang en proportionaliteit van wet- en regelgeving, toezicht en handhaving.

Subthema Veilig Ondernemen
Hoofddoelstelling van het subthema Veilig ondernemen is het versterken van de weerbaarheid van ondernemers tegen criminaliteit, criminele inmenging en het (onbewust) faciliteren van criminaliteit door het bedrijfsleven. Om ervoor te zorgen dat ondernemers zelf maatregelen nemen tegen criminaliteit - gebruik makend van meer kennis over crimineel misbruik - en daarmee weerbaar worden, staan in de aanpak vijf interventielijnen centraal, te weten:

- Ondernemers zijn zich bewust van welke gelegenheden in hun bedrijf criminaliteit mogelijk maken (bewustwording);
- Ondernemers zijn bekend met de signalen die erop duiden dat criminaliteit plaatsvindt (bewustwording);
- Ondernemers weten wat ze kunnen doen om criminaliteit zelf tegen te gaan (handelingsperspectief) of vragen hiervoor hulp bij de beschikbare partners;
- Ondernemers zijn in staat (kunnen) en gemotiveerd (willen) om maatregelen te nemen tegen criminaliteit (handelingsbereidheid);
- Ondernemers maken melding wanneer criminaliteit alsnog plaatsvindt (meldingsbereidheid).

Het ministerie van JenV vervult een stelsel- en ketenrol door subsidies te verstrekken, netwerken en publiek-private samenwerking (PPS) te organiseren, wet- en regelgeving mede vorm te geven en informatie en onderzoek te laten ontwikkelen en verspreiden.

De interventies binnen dit subthema betreffen o.a. subsidies aan PVO's, brancheorganisaties, CCV, DTC, TLN, TFOC, Meld Misdaad Anoniem, vertrouwenspersonen; ontwikkeling tools, trainingen, campagnes, barrièremodellen, e-learnings; netwerk- en kennisstructuren (LFT Vastgoed, expertgroepen, Ariadne). Middels deze interventies wordt ingezet op het vergroten van kennis en bewustzijn, bieden van concrete handelingsopties, versterken van de samenwerking tussen publiek-privaat, het stimuleren van het gebruik van wettelijk instrumentarium en het melden van criminaliteit.

Subthema Coffeeshopbeleid
Het coffeeshopbeleid beoogt de gezondheids- en veiligheidsrisico's van cannabisgebruik te beperken door verkoop in coffeeshops onder strikte AHOJG-I-criteria ((geen affichering, harddrugs, overlast, jeugdigen, grote hoeveelheden, niet-ingezetenen, plus alcoholverbod) te gedogen, markten voor soft- en harddrugs te scheiden en overlast te verminderen. Gemeenten beslissen of zij coffeeshops gedogen; de burgemeester is verantwoordelijk voor lokaal beleid en openbare orde.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid stuurt primair via het landelijke kader (OM-richtlijnen Opiumwet), ondersteunt burgemeesters (DVB) bij lokaal coffeeshopbeleid, onderhoudt kennis en contacten met coffeeshopgemeenten en is samen met VWS systeemverantwoordelijk voor het experiment gesloten coffeeshopketen.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
4 juni 2026

Onze referentie
7667667

Belangrijke interventies zijn gemeentelijk toezicht en handhaving op AHOJG-I-criteria, lokaal maatwerk (bijvoorbeeld I-criterium, vestigingsbeleid, openingstijden, Bibob), de tweejaarlijkse coffeeshopmonitor, kennis- en ondersteuningsproducten (zoals het CCV-webdossier) en gerichte campagnes, zoals in Amsterdam tegen overlastgevende drugstoeristen. Deze maatregelen moeten leiden tot naleving van criteria, beter op de lokale situatie toegesneden beleid, minder overlast, een zekere scheiding van markten en meer kennis bij rijk en gemeenten.

Subthema Sekswerk en gemeentelijke aanpak mensenhandel
Het sekswerkbeleid van JenV beoogt een veilige en gezonde werkomgeving voor sekswerkers, met nadruk op versterking van hun sociale en juridische positie, ondersteuning van het lokale domein en veilig werken. Daarnaast houdt het programma zich bezig met het versterken van de gemeentelijke aanpak van mensenhandel en het monitoren van de internationale ontwikkelingen op sekswerkbeleid.

Het beleid werkt vanuit drie samenhangende lijnen: versterking van de sociale en juridische positie en perspectief voor sekswerkers, ondersteuning van het lokale domein en bevordering van veilig werken. JenV stelt het landelijke kader en initieert wet- en regelgeving, terwijl gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, zorg- en hulpverleners en belangenorganisaties de uitvoering vormgeven.

Via subsidies worden onder meer meld- en ondersteuningsplatforms, destigmatiseringstrajecten en uitstapprogramma's gefinancierd. Verwacht wordt dat laagdrempelig en anoniem melden het risicobewustzijn en de meldbereidheid vergroot en incidenten helpt voorkomen, dat trainingen en sectorstandaarden in onder meer banken, zorg, politie en gemeenten leiden tot aangepast beleid, minder discriminatie en meer vertrouwen, en dat uitstapprogramma's, gefinancierd via gedecentraliseerde middelen, bijdragen aan duurzame uitstroom, hogere bestaanszekerheid en veiligheid. Daarnaast versterkt JenV via het Landelijk Platform Sekswerk en ondersteuning door het CCV de kennisdeling en beleidsontwikkeling bij gemeenten, en bereidt het wetsvoorstellen voor, onder andere over de verwerking van bijzondere persoonsgegevens en verhoging van de minimumleeftijd naar 21 jaar.

Aangenomen wordt dat deze instrumenten, mits goed geborgd in organisaties en systemen, leiden tot eenduidiger regels, veilige gegevensverwerking, gerichte outreach en datagedreven signalering, waardoor zelfredzaamheid, kennis van rechten en plichten, toegang tot hulp en het terugdringen van dwang verbeteren.

Subthema Lokale veiligheid(sgevoelens) en overlast in (semi)publieke ruimte
Dit subthema richt zich op het terugdringen van onveiligheid en het vergroten van veiligheidsgevoel waar burgers mee te maken hebben in de (semi-)publieke ruimte, waaronder uitgaansgebieden, voetbalstadions, straat en woonomgeving. We informeren, adviseren en ondersteunen lokale partners (gemeenten, politie, horeca- en vervoerssector, verenigingen) bij signalering, preventie en aanpak van lokale veiligheidsfenomenen, en agenderen waar nodig nieuwe of opkomende problematiek. De aanpak omvat kennisdeling, toepassing van bewezen interventies en het versterken van samenwerking. Binnen dit subthema wordt ten behoeve van de Periodieke rapportage specifiek ingezoomd op het beleid rondom

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
4 juni 2026

Onze referentie
7667667

voetbal en veiligheid. Dit beleid is één van de twee hoofdonderwerpen binnen het subthema Lokale veiligheid(sgevoelens) en overlast in (semi)publieke ruimte waar de afgelopen jaren veel inspanningen op zijn gedaan. Overige kleinere onderwerpen binnen dit thema zijn of worden inmiddels afgeschaald. Er wordt momenteel gewerkt aan de beleidstheorie, kennisinventarisatie en bepaling van inzichtbehoeften voor dit onderwerp ten behoeve van de Periodieke rapportage. De verwachting is dat dit in Q3 2026 gereed zal zijn.

Subthema Burgemeestersbevoegdheden
De subthema's bestuurlijke aanpak en burgemeestersbevoegdheden zijn samengevoegd tot één subthema, omdat beide gericht zijn op het versterken van lokaal bestuur en gemeentelijke sturing bij (georganiseerde) criminaliteit en overlast, met grotendeels overlappende instrumenten, partners en doelstellingen. Bestuurlijke aanpak gaat over de informatiepositie van gemeenten en informatiedeling, inclusief beheer en voorwaarden voor het functioneren van het RIEC/LIEC-bestel, een weerbaar lokaal bestuur, en inzet van instrumenten zoals het Bibob-instrumentarium en het boa-stelsel.

Burgemeestersbevoegdheden betreffen de uitoefening van de openbare-ordetaak, met als doel een coherent en uitvoerbaar stelsel, de aanpak van online aangejaagde ordeverstoringen en samenwerking met diverse partners voor een optimale mix van maatregelen rond demonstraties, zowel faciliterend als handhavend.

Er wordt momenteel gewerkt aan een reconstructie van de beleidstheorie van het samengevoegde subthema, met een verwachte afronding eind Q3 2026. Hierbij wordt ook bekeken wat de bestaande en benodigde kennis is over de (voorwaarden voor) doeltreffendheid en doelmatigheid van dit subthema.